

Novejši italijanski, francoski, španski in portugalski dvojezični slovarji za slovenske uporabnike: Predstavitve

■ IZVLEČEK

V članku so na kratko predstavljeni nedavno izdani italijanski, francoski, španski in portugalski slovarji za slovenske uporabnike, in sicer *Veliki slovensko-italijanski slovar*, *Francosko-slovenski in slovensko-francoski moderni slovar*, *Špansko-slovenski in slovensko-španski moderni slovar*, elektronska izdaja *Špansko-slovenskega in slovensko-španskega slovarja* ter trije manjši portugalsko-slovenski in slovensko portugalski slovarčki.

KLJUČNE BESEDE: slovar, italijanski jezik, francoski jezik, španski jezik, portugalski jezik, slovenski jezik

■ ABSTRACT

Recently published Italian, French, Spanish and Portuguese Bilingual Dictionaries for Slovene Users: Dictionary Presentations

In the article a few recently published Italian, French, Spanish and Portuguese bilingual dictionaries for Slovene users are briefly presented, i.e. *Comprehensive Slovene-Italian Dictionary*, *French-Slovene and Slovene-French Modern Dictionary*, *Spanish-Slovene and Slovene-Spanish Modern Dictionary*, the electronic edition of *Spanish-Slovene and Slovene-Spanish Dictionaries* and three smaller Portuguese-Slovene and Slovene-Portuguese dictionaries.

KEY WORDS: dictionary, Italian, French, Spanish, Portuguese, Slovene

ITALIJANSKI DVOJEZIČNI SLOVAR ZA SLOVENSKE UPORABNIKE

ŠLENČEV VELIKI SLOVENSKO-ITALIJANSKI SLOVAR

Šlenc, Sergij. 2006. *Veliki slovensko-italijanski slovar*. / *Grande dizionario sloveno-italiano*. Prva izdaja. Prvi tatis. Slovarji DZS. Ljubljana: DZS. Okoli 100.000 gesel s podgesli
Obseg: 1.539 str. formata 16,5 cm x 23,5 cm
ISBN: 86-341-1999-8
Cena: 19.900 SIT [83,04 EUR]

Velikim slovarjem DZS se je nedavno pridružil tudi *Veliki slovensko-italijanski slovar* profesorja **Sergija Šlenca**. O *Velikem italijansko-slovenskem slovarju*, ki je izšel leta 1997, je bila v *Mostovih 2002* že objavljena strokovna recenzija dr. Martine Ožbot, na strokovno mnenje koga izmed uporabnikov *Velikega slovensko-italijanskega slovarja* pa se na tem mestu priporočamo, saj je za podrobnejšo in obenem celovitejšo predstavitev slovensko-italijanskega dela potrebno slovar tudi nekaj časa uporabljati.

Nedvomno drži, da je postala italijanščina s pomočjo obeh izčrpnih Šlenčevih slovarjev Slovincem bistveno dostopnejša v obeh smereh prevajanja, kar je posebnega pomena, saj gre za jezik naših zahodnih sosedov, s katerimi smo Slovenci ob meji dnevno v stiku ne le prek materialne, ampak tudi prek kulturne in jezikovne izmenjave. Za *Veliki italijansko-slovenski slovar* je profesor Šlenc l. 2004 prejel tudi častno odlikovanje Republike Italije, slovarja pa so gotovo veselili ne le Slovenci ob zahodni meji, ampak tudi Slovenci v zamejstvu in vsi drugi, ki potrebujemo italijanščino pri svojem delu.

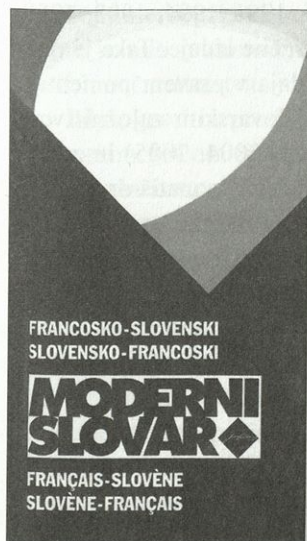
Podobno kot *Veliki italijansko-slovenski slovar* je tudi *Veliki slovensko-italijanski slovar* zelo obsežen, saj pregledno obravnava prek 90.000 gesel na več kot 1.500 straneh knjižne izdaje. Uporabnikom tako omogoča vpogled v dokaj izčrpno besedišče obeh jezikov. Pri izboru slovenskih gesel si je avtor pomagal z računalniškim obratom svojega italijansko-slovenskega slovarja, ki ga je dopolnil predvsem s pomočjo *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, pri izboru italijanskih prevodnih ustreznice in frazeologije pa se je opiral predvsem na slovarje *Zingarelli*, *Palazzi* in *De Mauro* ter na nekaj manjših, a pomembnih del, kot so frazeološki slovar *Dve muhi na en mah* in *Lažni prijatelji*, ki ju je sestavila Diomira Fabjan Bajc, *Stanovanjska hiša: slovensko-italijanski in italijansko-slovenski slikovni slovar* avtorice Vande Husu ter *Priročni slovar bančnega poslovanja* avtorjev Jožka Baše, Majde Kaučič Baša in Alda Rupla.

Slovar vsebuje poleg prevedkov in razlag vsakdanjih besed tudi številne strokovne izraze in jezikovne posebnosti, s katerimi se je avtor še posebej vestno ukvarjal. Na predstavitvi v Kopru, 5. oktobra 2006, ki jo je vodila mag. **Nives Zudič Antonič**, lektorica za italijanski jezik na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem, je prostodušno razkril, da so mu prav vsa področja človekovega delovanja, ne le tehniško izrazje, povzročala težave, ki jih je moral reševati na najrazličnejše načine. Delo je pač zamudno in utrudljivo, a obenem tudi vrača zadovoljstvo, tako da je postal z zbiranjem gradiva in njegovo slovarsko obdelavo z leti skoraj zasvojen. Simpatično je tudi pripomnil, da to ni slovar, ki bi ga vzeli s sabo na turistični ogled z gondolo po Benetkah, ampak da gre za delo, ki ga nujno potrebujemo pri prevajanju, ko iščemo najprimernejše prevodne rešitve in sopomenke ter si pri tem pomagamo s podatki, ki nam omogočijo jezik pravilno uporabljati. Priprava slovarskega besedila je trajala

nekaj let, a navsezadnje je pomembno, da ljudje opazijo vloženo prizadevanje, ki naj pri novih generacijah obrodi sadove.

V *Velikem slovensko-italijanskem slovarju* so gesla navedena po pogostosti jezikovne rabe, čeprav se je moral avtor pri izboru velikokrat opreti tudi na svoje znanje in intuitivni občutek. Priprava slovensko-italijanskega dela slovarja je bila zahtevna, saj je moral pri skoraj vsaki besedi upoštevati tudi razlikovanje v razmišljanju in pojmovanju govorcev obeh jezikov, saj gre za jezika dveh različnih kultur, za slovanski in romanski jezik. Pomembno je namreč, kako govorci italijanskega jezika izrazijo tisto, kar s svojimi izraznimi načini povemo ali poimenujemo po slovensko, zato je v slovar vključene veliko frazeologije, metaforike in značilnih primerov rabe, če je le bilo mogoče, pa je na koncu geselskega članka dodan tudi kak pregovor ali rek.

Zahvaljujoč urednici slovarja **Polonci Kocjančič** in njeni skupini redaktorjev so gesla ponazorjena tako, da zlahka najdemo različne pomene, ki pripadajo določeni besedi. V slovarju so pri pomenskem razlikovanju zato navedeni področni in slogovni kvalifikatorji, indikatorske razlage ali sobesedilo v italijanskem jeziku. Navedene roditeljske oblike slovenskih samostalnikov, prve osebe spregatev slovenskih glagolov ter posebnosti pri množinskih oblikah samostalnikov so zelo pripravi jezikovni pripomočki, ki uporabnikom pomagajo iskano besedo ali besedno zvezo tudi pravilno uporabiti. Besedišče zajema najrazličnejše zvrsti, od splošnega jezika do jezika različnih strok in znanosti, pa tudi pogovorno, narečno in prostaško izrazje. V slovar so vključene tudi kratice in lastna imena, tako da v tem smislu slovar že nekoliko presega navaden splošni slovar, saj uporabnikom v prid posega tudi na enciklopedična področja. *Veliki slovensko-italijanski slovar* je izdalo Izobraževalno založništvo delniške družbe DZS, in sicer s finančno podporo Ministrstva za zunanje zadeve Republike Italije, prevajalci pa bi si seveda čimprej želeli tudi elektronsko izdajo.

FRANCOSKI DVOJEZIČNI SLOVARJI ZA SLOVENSKE UPORABNIKE

FRANCOSKI MODERNI SLOVAR

Grad, Anton, sestavil; Vladimir Pogačnik in Florence Gacoin-Marks dopolnila ter posodobila. 2005. *Francosko-slovenski in slovensko-francoski moderni slovar* = *Dictionnaire français-slovène et slovène-français moderne*. 13. izdaja. Moderni slovarji. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Okoli 30.500 gesel

Obseg: 882 str. formata 7,5 cm x 13,5 cm

ISBN: 961-231-237-0

Cena: 9.900 SIT [41,31 EUR]

Razveseljivo je, da ostaja Gradov *Francosko-slovenski in slovensko-francoski moderni slovar* priljubljen med uporabniki tudi po letu l. 2001, ko sta ga ob deseti knjižni izdaji in hkrati tridesetletnici dopolnila ter posodobila dr. **Vladimir Pogačnik** in dr. **Florence Gacoin-Marks**. Oba sta v Sloveniji zelo ugledna francista: dr. Pogačnik, vodja katedre za francoski jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ki je med drugim tudi literarni prevajalec, je bil v zahvalo za osebno in profesionalno zavzemanje za francoski jezik in kulturo odlikovan z redom častnika akademskih palm Republike Francije, dr. Florence Gacoin-Marks, po rodu Parižanka, pa je v začetku l. 2005 z najvišjo oceno *très honorable avec félicitations* doktorirala iz slovenske književnosti na pariški Sorboni.

Pri posodobitvi slovarja so veliko prispevali še dr. **Gregor Perko**, avtor pozneje nastalega *Francosko-slovenskega in slovensko-francoskega žepnega slovarja* Cankarjeve založbe (2006), ter prevajalki in redaktorici **Alenka Klabus Vesel** in **Mateja Arnejšek**. Slovar je lektorsko pregledala dr. **Mojca Schlamberger-Brezar**, korektura pa je opravil **Peter Rozman**. Za ureditev slovarja v skladu s prenovno zbirke Modernih slovarjev Cankarjeve založbe in za uredniško vodenje desete, predelane in posodobljene izdaje iz l. 2001 sem poskrbela mag. **Mojca M. Hočevar**.

Profesor Anton Grad (1907–1983), slovenski romanist in leksikograf, je svojo prvo izdajo *Francoskega modernega slovarja* izdal pri Cankarjevi založbi l. 1971 in vse nadaljnje izdaje (1975, 1978, 1982, 1987, 1991, 1994, 1998, 1999) do leta 2001 so bile zgolj nespremenjeni ponatisi omenjene izdaje. Tako je deseta izdaja iz leta 2001 komaj druga, resnično nova izdaja v pravem pomenu te besede, kakršnega ima »izdaja« v državah z razvitim slovarskim založništvom. Nova izdaja je od l. 2001 doživela že tri ponatise (2003, 2004, 2005) in za leto 2007 je predvidena štirinajsta izdaja oziroma v resnici četrti ponatis druge izdaje omenjenega slovarja.

Glede na to, da je zgolj natis, ponujen javnosti ali dan v promet, v slovenskem pravnem smislu pravzaprav že izdaja, ne bi mogli trditi, da gre pri slovenskih slovarskih izdajah za napačno številčenje izdaj oziroma natisov. Po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah namreč »izdaja ... pomeni, da je zadostno število že izdelanih primerkov dela ... z dovoljenjem upravičenca ponujenih javnosti ali danih v promet«. Toda prav pričujoči slovar in podobni primeri kažejo, da bi nujno potrebovali jasnejšo pravno opredelitev, kdaj lahko ponovni natis pridobi status nove izdaje. Slovensko slovarsko založništvo je doslej raje uporabljalo navedbo »izdaja«, saj beseda vsakomur pomeni več kot zgolj »natis« ali »ponatis«.

in obravnavani slovar kaže, da se založbe včasih šele po več desetletjih ponovnih natisov morda odločijo za resnično novo, posodobljeno izdajo.

K uspehu *Francoskega modernega slovarja* je gotovo pripomogel tudi čas, v katerem je posodobljena izdaja prišla med uporabnike: slovar je namreč dokaj obsežen, a hkrati še vedno majhen in priročen, da je vse od začetka pridruževanja Slovenije Evropski uniji naprej gotovo lahko s pridom služil Slovencem, ki so morali kdaj v Bruselj, oziroma vsem, ki tja redno zahajajo in morda tam tudi bivajo.

Ni namreč zanemarljivo, da je francoščina eden od delovnih jezikov v institucijah Evropske unije in da se v tamkajšnjih pisarnah večinoma govori francosko. Sicer pa to gotovo ni edini razlog za povečanje zanimanja za francoščino med Slovenci: francoščina je namreč v našem času materni ali prvi jezik približno 70 milijonov ljudi, tem pa se pridružuje še številna množica drugih govorcev, ki jo uporabljajo kot drugi ali tuji jezik.

Tudi zemljepisna razširjenost francoščine prispeva k njeni vplivnosti, saj frankofonski svet obsega poleg evropskih držav, kjer govorijo francosko (Francija, Belgija, Luksemburg in Švica), še Kanado v Severni Ameriki, nekatere otoške države v Srednji Ameriki, Francosko Gvajano v Južni Ameriki ter celo vrsto držav zahodne in srednje Afrike ter Oceanije. K vsem naštetim se pridružujejo še nekatere druge afriške in azijske države, kjer je francoščina jezik posameznih kulturnih sredin in izobraževalnih ustanov, saj se je z dediščino nekdanjih časov ohranila kot sodobno sredstvo sporazumevanja v kulturi, šolstvu, upravi, diplomaciji in trgovini.

V novi, posodobljeni izdaji Gradovega *Francoskega modernega slovarja* je zajeto osnovno francosko in slovensko besedišče, ki nas sočasneje povezuje z današnjimi evropskimi in svetovnimi tokovi. Izraze, ki jih je življenje pustilo ob strani, je bilo nadomeščeno s sodobnejšimi, vnesenih pa je bilo nekaj novih, zlasti iz računalništva.

Izbor gesel in prevedkov izvirnega slovarja je posodobljen, obenem pa je k francoskim geslom povsod pripisana izgovorjava, ki je v preglednici z ustreznimi podomačitvami pojasnjena tudi na notranji strani sprednje platnice. Pri francoskih samostalniki so dosledno označeni spoli, dodane so ženske oblike samostalnikov za poklice, za tvorbo ženskega spola pridevniških besed so pri večzložnicah povsod izpisane končnice, pri enozložnicah pa oblike v celoti. Zaradi natančnejših opredelitev je uporabljenih nekaj več jezikovno-stilnih in področnih oznak, sicer navedenih v seznamu na notranji strani zadnje platnice.

Nova izdaja *Francoskega modernega slovarja* je torej slovarsko precej predelana, po vsebini je malce zajetnejša, hkrati pa je tudi prikladnejša za uporabo, saj so gesla natisnjena v preglednejši tipografski podobi.

Slovar lahko v malem knjižnem formatu zelo koristi mnogim v šoli in poklicu ter tako tudi prispeva k uspešnim dogovorom na najrazličnejših področjih

človekovega delovanja. Pomembno je tudi, da pomaga ljudem odpirati obzorja pri prebiranju francoske leposlovne in strokovne literature ter obenem lajša navezovati prijateljske stike s francosko govorečimi sogovorniki tako doma kot tudi na tujem.

Prevajalci si gotovo želijo obsežnejšo razširjeno izdajo obojesmernega francoskega slovarja v zbirki Splošnih slovarjev Cankarjeve založbe ter elektronsko izdajo, priročno pri prevajanju. Dotlej namreč ostajata Gradov *Francosko-slovenski slovar* DZS (1402 str., 20 cm), ki je prvič izšel l. 1975 (l. 2006 16. izdaja), in *Slovensko-francoski slovar* DZS (926 str., 21 cm) avtorjev Viktorja Jesenika in Narcisa Dembskija iz leta 1990 še vedno izčrpnější in uporabnejša prevajalska vira za francoščino, saj obsegata 73.870 iztočnic in sta od l. 2004 tudi skupaj dostopna na cederomu.

ŠPANSKI DVOJEZIČNI SLOVARJI ZA SLOVENSKE UPORABNIKE

ŠPANSKI MODERNI SLOVAR

Markič, Jasmina, Petra Novak, Marija Uršula Geršak, Barbara Pihler, Branka Kalenić Ramšak in Marjeta Drobnič, avtorice; Markič, Jasmina, strok. ur. 2005. *Špansko-slovenski in slovensko-španski moderni slovar* = *Español-esloveno y esloveno-español diccionario moderno*. 1. izdaja. 1. natis. Moderni slovarji. Ljubljana: Cankarjeva založba – Založništvo. Več kot 39.000 iztočnic

Obseg: 1.236 str. formata 7,5 cm x 13,5 cm

ISBN: 961-231-512-4

Cena: 9.900 SIT [41,31 EUR]

Špansko-slovenski in slovensko-španski moderni slovar je bil prvič predstavljen slovenski javnosti ob svojem izidu 1. decembra 2005, in sicer na Slovenskem knjižnem sejmu v ljubljanskem Cankarjevem domu. Glede na pomen novega dela za slovensko jezikoslovje je bil sestanek lingvističnega krožka Filozofske fakultete v Ljubljani, dne 27. novembra 2006, posvečen prav omenjenemu slovarju, o katerem je izčrpněji spregovorila njegova strokovna urednica in prva od njegovih avtoric, izredna profesorica dr. **Jasmina Markič**. V 40. letniku *Vestnika Društva za tuje jezike in književnosti Slovenije* je o delu objavila tudi krajši prispevek.

Novi obojesmerni španski slovar je bil glede na precejšnje povečanje zanimanja za španščino, ki smo mu v zadnjih letih priča, na Slovenskem že prava nuja, saj sta Gradova slovarja, s katerima smo si lahko doslej pomagali, postala sčasoma zastarela in pomanjkljiva. Tako ne preseneča dejstvo, da bo omenjeni

slovar, ki je bil natisnjen v nakladi 4000 izvodov, najverjetneje kmalu doživel tudi drugi natis.

Špansko-slovenski in slovensko-španski moderni slovar je bil pri Cankarjevi založbi sprva načrtovan že za l. 2001, in sicer kot nekoliko manj obsežno samostojno avtorsko delo dr. **Jasmine Markič**. Prevajalka, sodna tolmačka in visokošolska učiteljica dr. Jasmina Markič je namreč že je l. 1993 v soavtorstvu z mag. Nevenko Ljeskovac (tudi nekdanjo članico DZTPS, živečo v tujini) izdala petjezični slovarski priročnik z naslovom *Konferenčna terminologija: slovensko-franco-ško-špansko-angleško-nemški glosar za udeležence mednarodnih sestankov*.

Ker se je med avtoričino zasnovo španskega obojesmernega slovarja kmalu izkazalo, da bi ga lahko dobro pripravila le ustrezno sodelujoča soavtorska skupina, se je ta zares zbrala in uigrano zaživela l. 2004, ko je Cankarjeva založba prišla pod okrilje Založbe Mladinska knjiga. Špansko-slovenski del slovarja so tako poleg **Jasmine Markič** sestavile še **Petra Novak** in **Marija Uršula Geršak**, slovensko-španski slovar pa **Barbara Pihler**, **Branka Kalenić Ramšak** in **Marjeta Drobnič**. Avtorice slovarja so profesorice španščine in obenem prevajalke, vse so tudi ljubiteljice književnosti, slovar pa so sestavile v prijateljskem in tvornem sodelovanju v razmeroma kratkem času, saj je dejanska izvedba zastavljenega dela trajala le približno dve leti.

V začetni fazi zbiranja slovarskega gradiva so jeseni 2004 med študenti španskega jezika in književnosti na ljubljanski Filozofski fakulteti izvedle anke-to, v kateri so poizvedovale o prednostih dvojezičnih slovarjev. Okoli 60 študentov, sodelujočih v anketi, je med prednostmi dvojezičnih slovarjev poudarilo predvsem, da le-ti omogočajo boljše razumevanje, da z njihovo uporabo porabi-jo manj časa za doseg cilja in da so nepogrešljivi pri prevajanju. Med pomankljivostmi so opozorili zlasti na to, da navadno ne zahtevajo preveč intelektualnega napora, da le redko pokrivajo pomene v vseh pojavnih sobesedilih, da ne vsebujejo dovolj primerov rabe, da ne vključujejo dovolj gesel iz pogovornega jezika kakor tudi ne dovolj frazeologije, da neredko ponujajo napačne ali netočne prevode – ter da so zelo težki.

Pri izboru gesel in prevodnih ustreznice so se sestavljalk tako opirale predvsem na izkušnje pri poučevanju in na lastno prevajalsko in tolmaško prakso. Slednjo so upoštevale tudi pri vključevanju značilnih primerov rabe (npr. pod špansko iztočnico **padre** *Tal padre tal hijo*, metaforično prevedeno kot *Jabolko ne pade daleč od drevesa*, ali npr. pod slovensko iztočnico **nadaljevanje** *Nadaljevanje sledi*, Continuará.) in besednih zvez (npr. v špansko-slovenskem delu **casas** *adosada* vrstna hiša, hiša dvojček oziroma v slovensko-španskem delu **strokovni izpit**, ki mu v španščini rečejo »državni izpit«, tj. examen de estado).

Slovar vsebuje tudi veliko novih izrazov (npr. v špansko-slovenskem delu **sostenible** kot trajnosten ali vzdržen [razvoj] ali v slovensko-španskem delu npr.

prenosni računalnik [ordenador] portátil), nekaj hispanoameriških prevodnih različic, kot npr. pri iztočnici **carro**, ki v ameriški oziroma meridionalni španščini ne pomeni voza ali vozička, ampak avtomobil, pogovorne besede (npr. **macanudo**) in nekatere prostaške izraze (npr. **gilipollas** bedak) ter nekaj manj pogosto rabljenih besed iz literarnega jezika. Na koncu špansko-slovenskega slovarskega dela je dodan tudi seznam kratic in okrajšav (npr. **IVA**, kratica za DDV) ter na koncu obeh slovarskih delov še seznam zemljepisnih lastnih imen (npr. **Eslovenia** Slovenija), ki se v španščini in slovenščini razlikujejo.

Slovar je koristen pripomoček predvsem za slovenske govorce, večinoma dijake, študente in profesorje španščine ter tudi za prevajalce in vse, ki se srečujejo s španščino pri svojem delu ali na potovanjih. Prav zato je nekoliko preobložen s podatki za redke špansko govoreče uporabnike slovarja, ki slovenske uporabnike v resnici nekoliko begajo. Zanje bi verjetno zadostoval sestavek *Las características principales de la lengua eslovena*, ki ga je napisala Barbara Pihler. Če začetniški uporabnik ne prebere Pojasnil za uporabo oziroma Osnovnih značilnosti španskega jezika s kratkim pregledom pomembnejših vidikov španske slovnice, ki jih je prispevala Jasmina Markič, težko ugotovi, ali mora tudi sam zapisovati španske besede z naglasi, kot so navedene v slovarju, saj naglasnih znamenj, ki so navedena pri slovenskih iztočnicah v slovensko-španskem delu, v resnici ne zapisujemo.

Za slovenskega uporabnika so tudi povsem nepotrebni spolniki pri slovenskih prevodnih ustreznicih španskih gesel, hvalevredno pa je, da imajo samostalniki in pridevniki v špansko-slovenskem delu slovarja podani obliki za oba spola, kadar se le-ti razlikujeta (npr. **eurodiputado**, **da** poslanec, poslanka parlamenta EU; **claro**, **ra** svetel, jasen itd.). Nekoliko moteča je le navedba razlikovalnih obrazil, saj so brez vezaja, ženska oblika pa je včasih preveč okrnjeno navedena, kot npr. pri španski iztočnici **colega**, ki lahko pomeni tako sodelavca kot sodelavko, a je ženska oblika pojasnjena zgolj s prevedkom »vka«.

Slovar sta uredili **Jasmina Markič** kot strokovna urednica in **Mirjam Beránek** kot urednica založbe, tako da iz navedb ni razvidno, katera od njiju je v leksikografskem smislu v resnici urednica slovarja. Avtorice in strokovna urednica slovarja so namreč po naročilu urednice založbe preprosto prevzele seznam in pomen simbolov iz *Splošnega angleško-slovenskega in slovensko-angleškega modernega slovarja*, kot bi izdaja ne imela zaščitenih avtorskih pravic za slovarsko ureditev. Celotno besedilo španskega slovarja je lektorirala in redaktor-sko nekoliko poenotila **Urša Kastelic Vukadinović**, ki je strokovno pregledala tudi slovnico. Zelo neobičajno je, da knjiga ne na naslovni strani ne na sprednjih straneh ne navaja avtorjev oziroma urednika/urednikov slovarja. Pričujoči slovar ima namreč navedena imena avtoric šele v kolofonu na zadnji strani knjižne izdaje, kar je do avtoric skoraj omalovažujoče.

V slovarju bi bilo treba še tudi prav prešteti gesla: slovar namreč ne obsega zgolj 39.000 gesel, kot je v uvodu založbe navedeno, marveč je približno toliko le iztočnic (21.000 v špansko-slovenskem delu in 18.000 v slovensko-španskem delu). V leksikografskem smislu namreč šteje za geslo vsak podatek, ki je v slovarju eksplicitno ali implicitno pojasnjen, kar se je pri slovenskih slovarskih izdajah do nedavnega le redko upoštevalo, tako da je število gesel, ki ga posamezne slovenske izdaje navajajo, večinoma neoprijemljivo.

Žal se opazi, da je bil slovar izdan v časovni stiski (ponekod najdemo ob robu natisnjene lebdeče vprašajčke) in da ni bila opravljena leksikografska redakcija. Delo je nastalo še na tradicionalen (so)avtorski način, tako da so si avtorice razdelile obravnavo posameznih črkovnih sklopov glede na njihov obseg, kakor v današnjem času nastane le še redkokateri slovar. Ni tudi znano, katere slovarje so uporabljale za svojo avtorsko kompilacijo in po katerih eno- ali dvojezični španskih slovarjih so se morda zgledovale. Na sestanku lingvističnega krožka 27. novembra 2006 je bilo sicer omenjeno, da so se v izhodišču oprle na *Clave Diccionario de uso del Español Actual* (s cederomom), verjetno pa je, da so za pripravo *Španskega modernega slovarja* bili uporabljeni tudi slovarji, pri katerih je španščina obravnavana kot tuji jezik, saj špansko govoreče države skoraj nimajo dvojezičnih slovarjev v povezavi s španščino.

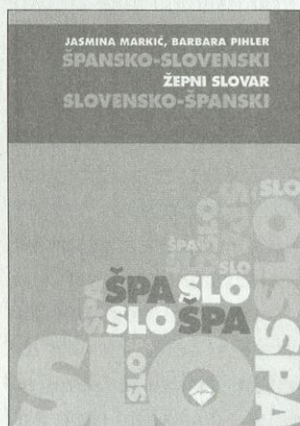
Prav tako tudi ne vemo, po katerih virih je bil sestavljen slovenski geslovnik slovensko-španskega dela slovarja, tako da lahko le predvidevamo, da je verjetno nastal nekoliko po zgledu drugih slovenskih geslovnikov v slovarskih zbirkah Cankarjeve založbe. Nedvomno je razvidno, da so bile iztočnice in besedne zveze ter primeri rabe premišljeno izbrani in dopolnjeni tudi z značilnimi slovenskimi iztočnicami, ki bi jih najverjetneje iskali predvsem v povezavi s španščino (npr. **Andaluzij|ec, bikoborba, flamenko** idr.), kar gotovo doprinaša k avtentičnosti.

Presežek izbranega besedišča, ki ga v slovarju opazimo zlasti med besednimi zvezami, je gotovo odraz naklonjenosti sestavljalk do besedne umetnosti, saj v špansko-slovenskem delu med drugim nastopa znameniti romaneskni lik **Don Quijote de la Mancha**, v slovensko-španskem delu pa celo **Obuti maček** iz Grimmove pravljice, ki ga v španščini imenujejo *El Gato con botas*. »Botas«, tudi ime znanega studia, ki je poskrbel za lično knjižno opremo in oblikovno podobo slovarja, niso v španščini torej nič drugega kot škornji ...

Celostno gledano je slovar žal preobsežen za knjižni format, v katerem je bil izdan, saj obsega kar 1236 strani v malem, tj. žepnem formatu. Dobrodušno ga zato sicer imenujejo »Bajsi«, saj njegov knjižni hrbet skoraj dosega širino platnic, in platnice se kaj rade odlomijo od knjižnega bloka. Zelo verjetno je torej, da je bil slovar grafično postavljen, ne da bi kdo uskladal oba slovarska dela in ne da bi kdo nadzoroval obseg celote. Zaradi usklajenosti špansko-slovenskega dela s slovensko-španskim delom in zaradi obsega slovarjev drugih jezikovnih

parov v zbirki Modernih slovarjev Cankarjeve založbe bi namreč moral biti *Španski moderni slovar* za približno 300 strani krajši, da bi ne izstopal iz zbirke. Tako pa so že avtorice same glede obsega nekoliko v zadregi, saj se po njihovem mnenju slovar uvršča »med male in srednje slovarje«.

Ne glede na pomanjkljivo slovarsko ureditev pa je treba posebej poudariti, da je šest soavtoric v razmeroma kratkem času pripravilo zelo sodoben in soliden *Španski moderni slovar*, ki je med slovenskimi uporabniki že dokazal svojo priljubljenost, nedvomno pa so ga zelo veseli tudi slovenski izseljenci in njihovi potomci v Argentini ter drugih špansko govorečih deželah. Jasmina Markič in Barbara Pihler sta v letu 2006 tako izdali že tudi *Špansko-slovenski in slovensko-španski žepni slovar* glosarskega tipa, primeren za najnujnejšo povalno ali turistično rabo. Verjetno pa si lahko v doglednem času obetamo tudi obsežnejši *Splošni španski slovar*, ki ga avtorice prav tako pripravljajo za Cankarjevo založbo, pri čemer bi se prevajalci še posebej priporočali za elektronsko izdajo.

Markič, Jasmina; Barbara Pihler, izbor in red.
2006. *Špansko-slovenski in slovensko-španski žepni slovar*. Zbirka Žepni slovarji. Ljubljana: Cankarjeva založba – Založništvo.
Obseg: 348 str. formata 10 cm x 14,5 cm
ISBN: 10961-231-585-X
ISBN 13978-961-231-585-6
Cena: 3.900 SIT [16,27 EUR]

GRADOVA ŠPANSKA SLOVARJA NA CEDEROMU
Grad, Anton. (1907–1983). 2006. *Špansko-slovenski slovar, Slovensko-španski slovar*. Elektr. izd. na plošči CD-ROM. Kocjančič, Polonca in Primož Ponikvar, ur.; Amebis, rač. priprava in progr. oprema. Ljubljana: DZS.
70.316 iztočnic
ISBN: 86-341-3852-6
Cena: 18.900 SIT (78,87 EUR)

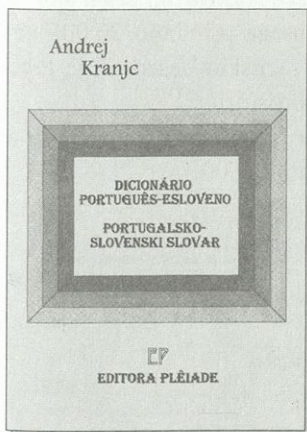
Škoda je, da španska slovarja Antona Grada, izmed katerih je *Špansko-slovenski slovar* z okoli 40.000 gesli izšel že leta 1969, *Slovensko-španski slovar* z okoli 35.000 gesli pa leta 1979, nista bila nikoli posodobljena. Uporabniki smo

gotovo pričakovali korenito posodobitev vsebine, preden je bila ponujena javnosti v elektronski obliki. Glede na to, da sta oba knjižna slovarja v minulih desetletjih doživela več natisov, bi si novo, popravljeno in posodobljeno izdajo gotovo tudi zaslužila. Z vsebino, ki je vsem že desetletja znana, se tako na tem mestu ni moj namen ukvarjati.

Pomembna novost pri Gradovih slovarjih je tako elektronski vir, nedvomno primernejši za tiste, ki želimo na zaslon čimprej priklicati želeni jezikovni podatek. Amebisov cederom omogoča ne le hitrejši, ampak tudi natančnejši dostop do iskane informacije, saj uporabniški vmesnik pri zahtevnem iskanju ponuja ne le iskanje po iztočnicah, temveč tudi po delih besednih zvez, področnih in slogovnih kvalifikatorjih, osebnih glagolskih oblikah ter prevodnih ustreznica. Uporabnik lahko tako najde odgovor po več različnih poteh, ne zgolj po iztočnicah, ter ima obenem odprtih več geselskih člankov obenem. Pri iskanju po posebnih značkih si lahko pomaga z vgrajeno tipkovnico, omogočeno pa mu je tudi konkor-dančno iskanje. Slovar ima novo Amebisovo knjižno polico, ki je prilagodljiva ter omogoča odprtje in uporabo več različnih slovarjev hkrati.

PORTUGALSKI DVOJEZIČNI SLOVARJI ZA SLOVENSKE UPORABNIKE

PORTUGALSKI ŽEPNI IN ELEKTRONSKI SLOVARJI

Kranjc, Andrej. 1995. *Dicionário português-esloveno / Portugalsko-slovenski slovar*. São Paulo: Editora Plêiade. Obseg: 144 str. formata 14 cm x 20,5 cm
Cena: Razprodano.

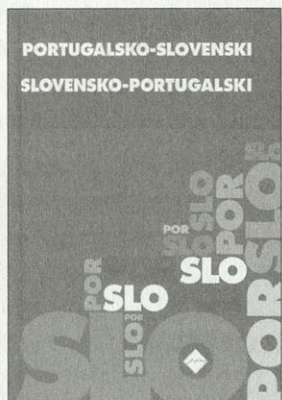
Kranjc, Andrej. 1998. *Slovensko-portugalski slovar / Dicionário esloveno-português*. São Paulo: Editora Plêiade. Obseg: 260 str. formata 14,5 cm 20,5 cm
Cena: Razprodano.

Portugalščina je peti svetovni jezik po številu govorcev, ki se v tem jeziku sporazumevajo (pribl. 175 milijonov ljudi), in je uradni jezik v skupnosti držav s portugalskim uradnim jezikom CPLP (Comunidade de Países de Língua Portuguesa). Ta poleg Portugalske

zajema še Brazilijo, Angolo, Mozambik, Gvinejo Bissau, Kapverdske otoke; São Tomé e Príncipe in Vzhodni Timor. Po tovrstni uvrstitvi se resda ne more kosati s španščino (266 milijonov govorcev) ali celo angleščino (pribl. 450 milijonov govorcev), vendar kljub temu močno prekaša nemščino, francoščino ali italijanščino.

Na Slovenskem še pred dobrim desetletjem ni bilo posebnega zanimanja za portugalsščino, saj inž. **Andrej Kranjc**, v Braziliji živeči univerzitetni profesor metalurgije, v začetku 90. let prejšnjega stoletja pri nobeni od slovenskih založb ni uspel nikogar prepričati, da bi mu *Portugalsko-slovenski slovar* lahko pripravili za tisk in ga izdali. Koristen pripomoček za Slovence je tako izšel z

naslovom *Dicionário português-esloveno / Portugalsko-slovenski slovar* l. 1995 v samozaložbi v São Paulu v Braziliji, kjer je avtor čez tri leta izdal še *Slovensko-portugalski slovar / Dicionário esloveno-português*.

Müller Pograjc, Blažka. 2006. *Portugalsko-slovenski in slovensko-portugalski žepni slovar*. Zbirka Žepni slovarji. Ljubljana: Cankarjeva založba - Založništvo.

Obseg: 302 str. formata 10 cm x 14,5 cm

ISBN: 961-231-515-9

Cena: 3.900 SIT [16,27 EUR]

Položaj se je nekoliko spremenil šele v novem tisočletju, saj je v l. 2006 pri Cankarjevi založbi izšel *Portugalsko-slovenski in slovensko-portugalski žepni slovar*, ki ga je sestavila **Blažka Müller Pograjc**. Slovarček obsega približno 20.000 gesel evropske portugalsčine, vključenih je tudi nekaj brazilskih besed, in je tako prvi dvojezični slovar za portugalsščino v slovenskem prostoru.

Portugalsko-slovenski in slovensko-portugalski slovar **Radovana Zupanca**, ki na cederomu združuje dva slovarja, vsebuje skupaj približno 22.500 gesel. Obojesmerni slovar za portugalsščino bo lahko v elektronski izdaji za slovenske prevajalce gotovo posebej priročen, saj ponuja različne iskalne možnosti in podrobnejše ter hitrejšje iskanje.

Zupanc, Radovan. 2007. *Portugalsko-slovenski in slovensko-portugalski slovar / Português-esloveno e esloveno-português dicionário*. Kamnik: Amebis. ISBN: 978-961-6474-03-0

Cena: 14.378 SIT [60,00 EUR]

Elektronska izdaja je delo podjetja Amebis, ki je kot razvojno in založniško podjetje specializirano za programsko opremo elektronskih slovarjev in tudi samo zbira ter razvija jezikovne podatkovne baze.